

loma surove čenče, o katerih bi bilo težko povedati, kaj jim je bilo jedro, ker ga niso imele; enako težko bilo bi reči, ali spadajo v budgetno razpravo in v kateri oddelek.

Lienbacher se je kot drugi govornik oziroma prvi „za“ strogo držal stvari. V kolikor so se besede tikale politike, kazal se je govornik sicer „divjaka“, v obče pa je brez ovinka priznaval pravo spoznanje potreb kmetijstva in pa dobro voljo pomagati mu, pri osebi ministra za poljedelstvo. — Našteval je na drobno, kaj je ministerstvo do sedaj uže storilo za izboljšanje kmetijstva, omenjal pa je tudi na podlagi nagibov vladinih k predlogu o dedinskem nasledstvu pri kmetijskih posestvih srednje velikosti, da je vlada v obče uže mnogo storila, toda onih zaprek, katere je sama navedla, da zadržujejo izboljšanje in zdrav razvoj našega kmetijstva, še ni odpravila nobene. — V obče je L. obžaloval, da poljedelskega ministra drugi ministri ne podpirajo zadosti in njemu samemu priporočal je večjo odločnost in stanovitnost v zahtevanju onega, kar spozna za potrebno.

Za Lienbacherjem govoril je Steinwender in za tem minister grof Falkenhayn.

Steinwender ostal je pri stvari in je v dolgem govoru navedel dolgo vrsto pritožeb gledé škode, katero prizadeva divjaščina poljedelstvu, gledé planin itd.

Minister pa je odgovarjal mirno, stvarno in primeroma kratko na ugovore tega dneva in pa na ono, kar se je v prejšnji budgetni razpravi govorilo k zadevam njegovega področja.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane. — Boj za naš Trst, ki se je živahno zopet vnel med zadnjo, še ne dognano budgetno razpravo v zbornici poslancev državnega zbora, nadaljuje se še vedno in to jako živahno v časništvu našem. Borbe se vdeležujejo „Soča“, tržaška „Austria“, „Sl. Narod“, „Slovenec“ in dunajski „Vaterland“. — Ker so Luzatto, Burgstaller in Hohenlohe tako po gadje sikali zoper to, da so slovenski poslanci le omenili irredente na Primorskem in lučali krog sebe z „obrekovanjem“ in sumičenjem, potrudil se je izrekoma „Slovenec“ in za njim „Vaterland“ od zadnjega ponedeljka, spominu onih gospodov malo na pomoč priti in naštetih nekoliko, obče znanih činov primorske irredente. „Slovenec“ praša v državnem zboru tako zgovorne „patriote“ tržaške, zakaj niso enako zgovorni tudi v mestnem starašinstvu tržaškem, zakaj trpé, da „Independente“, glavno glasilo tega starašinstva, poroča vse, kar se godí pri laškem dvoru in v glavnem mestu italijanskem, trdovratno pa molči o tem, kar zadeva našo prevzvišeno, vladarsko rodbino; list, ki je s par vrsticami omenjal patriotične slavnosti pri krstu vojnega broda „Štefanija“ v Trstu, po osem dni pa poroča o enakih laških slavnostih v Benetkah in Florencu. Zakaj molčita ta dva patrijota, ko se redarji tržaški za prihod cesarjev devajo v naj-

slabejo opravo in se oblečejo praznično, kedar se priredijo narodno-italijanske svečanosti, v zakaj se nista oglašila, ko je mestni odbor sklepal med gromovitimi demonstracijami lahonske galerije in zahvalni adresi do kralja laškega; in ali sta velika patrijota pozabila, kaj se je v Trstu godilo ob času 500letnice, ob času navzočnosti cesarjeve, ali jima ni znano, da se je načelnik laškega delavskega društva odpovedal predsedništvu, ko je društvo sklenilo z večino glasov, da se hoče s zastavo vdeležiti patrijotične slavnosti itd.?

— V državnem zboru dospela je zbornica poslancev blizo konca svojega delovanja, in kakor čujemo, sklenjeno bo še v teku tedna — imenuje se petek večer kot konec zborovanja. — V ponedeljek dopoldne priredil je klub Hohenwartov, da se je pela po rajnkem članu svojem Mihi Pavlinoviču mrtvaška maša v cerkvi minoritov v Alzarskem predmestju. Maševal je g. kanonik Klun; vdeležili so se pa svečanosti zastopniki vseh desniških klubov in zelo veliko število častiteljev in rojakov pokojnega. — Daljna novica v državno-zborskih krogih je ta, da se je vsled zlorabe zaupanja po enem poslancu, česki klub čutil prisiljenega, skleniti razpust, da se je pa takoj drugi dan na podlagi novih pravil osnoval brez dr. Gregerja. — Enako se je združilo izmed onih poslancev, ki so nedavno izstopili iz „nemškega“ kluba, 16 poslancev v nov poseben klub z imenom „deutsch-nationale Vereinigung“ za predsednika izvolili so si ti gospodje Steinwenderja in v programu trdijo, da se hočejo držati načel „nemškega“ kluba z razločkom, da na prosto puščajo članom svojim, ali so filosemiti ali antisemiti. Nasproti nemško-avstrijskemu klubu izrekajo, da so nasprotniki sedanje vlade, da pa se jim zdi brezupno prizadevanje manjšine sedaj priti do krmila.

— Vreme bilo je zadnje dni hladno, v mnogih krajih bile so hude ure s točo in v nekaterih krajih padlo je snega do pol čevlja debelo. Z domačih krajev k sreči do sedaj še nismo čuli o vremenskih nezgodah.

— Anastazij Grünov spominek bil je na praznik vnebohoda zopet onesnažen, k sreči pa je policija zasačila tudi dva pobalina, katera sta na sumu, da sta se pečala z osnaženjem. Prijeta sta oba rokodelska učenca, eden 15, eden 16 let star, in ako sta prava, imela bode ta prilika, premišljevat nespametno svoje početje. Dopisniki nemškutarskih listov in pa poslanci Plener, Pollak, Menger, Derschatta in drugi taki pa zgubijo s tem lep predmet za svoje velike govore in za zdihovanje zavoljo „surovosti“ slovenske Ljubljane.

— Poslanec Nabergoj priporočal je včeraj v državnem zboru, da bi za okoličane tržaške vlada privolila nekaj štipendij za obiskovanje slovenskega oddelka goriške kmetijske šole.

— „Koroške bukvice“, slovenskemu ljudstvu v poduk in kratek čas, izdaja in zaklada Filip Haderlap (Jurjev), izšla sta ravnokar 2. in 3. snopič, po znižani ceni 10 krajc. snopič. Kdor je prvega po 15 kr. plačal, naj za

druzega le 5 kr. pošlje. Te za priprosto ljudstvo pisane bukvice bodo marsikomu kratkočasno uro pripravile.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Včerajšnja uradna „Wiener Zeitung“ razglša skupino postav, katere obsegajo ponovljenje pogodbe z Ogersko. — S temi postavami dognano je najvažnejše parlamentarno delo za tekoče leto, oziroma za dobo prihodnjih 10 let. Dognati ste sicer še dve postavi, ona za sladkorski davek in ona za davek od spirita, katere morate po veljavni pogodbi biti enolične v vsi državi, toda te postavi se smete premeniti tudi v teku 10letne dobe za pogodbo, kakor tudi n. p. carinska tarifa.

Budgetna razprava bliža se koncu in vkljub obširnosti se parlamentarni krogi še vendar nadejajo, da bode moč razprave zbornice poslancev skleniti v petek ali soboto pred binkošti. Obširnejše poročilo iz državnega zbora opisuje tek razprav. V ponedeljek pričeta razprava o proračunu za poljedelsko ministerstvo postala je vsled postopanja dvornega svetovalca in profesorja Exner-ja jako ojstra. Exner je že v splošni budgetni razpravi postal izredno ojster nasproti vladi. Grof Taaffe ga je potem odločno zavrnil, ker mu je bil ta očital, da se za Dunaj premalo briga. Na to je Exner Taaffe-ju odgovoril zelo osebno razžaljivo. Stara „Presse“ in pa „Vaterland“ prijavila sta potem vsaka zelo hude članke zoper „dražega dvornega svetovalca za letno obrt“, v katerih je izrekoma „Vaterland“ zbral nekaj spisov, v katerih se ravno strokovnjaška vednost“ Exnerjeva prav malo laskavo preresetava. — Poljedelski minister grof Falkenhayn, pa se je v prvem svojem govoru v ponedeljek zelo odločno, deloma tudi ojstro obrnil zoper dokazovanje Exnerjevo, da na Dunaji povživa vsaka oseba samo nekaj nad 52 kil govedine, in da iz tega sledi pešanje blagostanja dunajskega. Minister je izrekel, da blagostanja ne dokazuje samo povžitje govejega mesa, temveč tudi druge mesnine: prešičevine, teletine, ovčine in kuretnine; in z statističnimi številkami povžitja vsega takovrstnega mesa, dokazal je minister, da je od leta 1879 povžitje tega mesa, sploh do leta 1885 narastlo od 94 kil na 99 kil na leto in osebo, in to vendar kaže, da blagostanje Dunaja narašča in ne pojema, in da trditve Exnerjeve, ki se vrh tega obdaja z veljavnostjo dvornega svetovalca in profesorja, niso resnične in sklepanje njegovo napačno.

Ta odgovor zbudil je zelo samozavestnega „strokovnjaka“ tako, da je v ponedeljški večerni seji, ves razjarjen, osebno in prav strupeno odgovarjal ministru Falkenhaynu, ter njemu in vladi žugal, da se bode prihodnje leto bolj nadrobno pečal tudi s poljedelskim ministerstvom, in da bode v prihodnje porabil tudi vse ono, kar mu pride na znanje vsled njegovega uradnega poslovanja. — Prav čudno — da ne rečemo več — bilo je pri tej priliki vedenje predsednika Smolka, — ta je vsakega desničarja pri vsaki priliki

(n. pr. Vašati, Klun, itd.) zavrnil, ako se je količkaj oddaljil od predmeta obravnave in pozval ga je „k stvari“ Exner pa je smel skoraj celo uro pri poglavji „kmetijske šole“ govoriti o tem, kar Dunaj povživa in ne samo to, ampak smel je posamezne besede ministrove sukati tako dolgo, da so mu služile k osebemu napadu nanj, ne da bi mu bil predsednik zinil tudi le besedico. In Lueger-ja, ki je med Exnerjevem govorom zahteval naj Exnerja kliče „k stvari“, okaral je celo z opazko, naj govornika ne moti, kar je pa celo smešno, odgovoril je Luegerju, ki je v smislu § 58 opravnega reda po končanem govoru Exnerjevem karal postopanje predsednikovo, da bode pregledal stenografični zapisnik in jutri izrekel svoje menenje o tej zadevi.

Postopanje Smolkovo zbudilo je splošno nevoljo desnice, katera sicer ni zahtevala, da bi Exner ne bil smel ministru odgovarjati, toda eno je smela zahtevati po vsi pravici, da bi bil Exner omejil s svojo polemiko zoper ministra v okvir stvarnih popravkov, ali pa ga odložil do točke pri kateri, bi mu ne bilo treba tega storiti z žaljenjem opravnega reda. —

Zadnjič omenjena po „Politiki“ posneta novica, da vlada namerava razpustiti Moravski deželni zbor, se ne potrjuje.

Ogerska. — Gledé zgodovine o okupaciji Bosne in Hercegovine odgovoril je ogerski ministerski predsednik Tisza na dotično interpelacijo, da ste Avstrijska in Ruska to v resnici pred rusko-turško vojsko dogovorile, da je bilo pa to znano tudi Nemški, vendar pa, da ta dogovor sam, Avstriji ni še dal pravice Bosno zasesti, ampak še le kongres Berolinski, kjer knez Gorčakov nikakor ni ugovarjal dotičnemu predlogu Angleške. — „Pester Lloyd“ dostavlja temu odgovoru, da bi bil Tisza mogel odgovoriti še mnogo več, kakor pa je, ne da bi ga bil kedo mogel na laž postaviti. Izrekoma, da zasedanje Bosne ni bilo plačilo za nevtraliteto avstrijsko, ker Bosna ni bila ruska. Avstrijska je baje zahtevala še vse pomenljivejše reči n. pr.: da nobena kršanska država sama (izključno) ne sme prilastiti si protektorata čez balkanske dežele, da ima o mirovni pogodbi po Rusko-Turški vojski sklepati skupina signatarskih vlasti, da nobena vladajočih rodbin ne sme na Balkanu ustanoviti svoje sekundogeniture, da si Ruska ne sme prilastiti nikakoršne dežele na desnem bregu Donave, da si ne sme prilastevati Ruska nikakoršnega vplivanja v Srbski itd. V koliko so te trditve „P. Ll.“ istinite, se ne da presoditi, pomisliti pa je pred vsem, da tudi ta list ne trdi, da bi bila Ruska tem zahtevam pritrdila, na drugi strani pa se ne sme prezreti, da se je to godilo leta 1877 — in da taki dogovori — eni strani gotovo nepovoljni ne potrebujejo za razveljavljenje svoje družega, kot preklic dotične države. — Nemški poluradni listi potrjujejo odgovor Tiszov gledé bistva njegovega. —

Minuli teden nastale so na ogerskih nižinah velike povodnji, pokončanega je veliko lepega polja, uničenih nekaj, poškodovanih pa več vasi.